

16.36x18.93	1	עמוד 13	הארץ - כותרת	28/09/2014	44470324-8
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

בועז סנג'ור

פרקליטות שיכורת כוח

ניגוריה הציבורית בעקבות בקשתה של האחי-רונה מבית המשפט העליון, הדין בערעורו של זורוב, להגיש לו שתי חוות דעת: של מומחה אמריקאי לטביעות נעליים, ושל מומחית ישראלית לרפואה משפטית (פורמז-רזניק). העי-ליון הורה, בהחלטה חריגה, על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי בנצרת – לאותו הרכב שהרשיע את זורוב בפסק הדין הראשון – כדי שישמע את הראיות החדשות וייתן החי-לטה חדשה. זהו כשל נוסף בשיטה: השופטים, בהיותם בני אדם, כבר מחויבים להרשעה הראי-שונה (שלהערכתי היא מוטעית בעליל). ואכן, ראש ההרכב, השופט יצחק כהן, שהפגין בהרי-שעה הראשונה ביטחון רב באשמתו של זורוב, הפגין בהרשעה הידועה-מראש השנייה כעס רב על כל מי שפיקפק בנכונות ההרשעה. כך יצא קצפו על ד"ר פורמז-רזניק.

פורמז-רזניק. בשורה מרעננת

חרף כל זאת, מסונוור משיכרון הכוח המאפיין את הפרקליטות, בחר פרקליט המי-דינה שי ניצן להשתמש בדברי השופט כהן כדי לדרוש ממשרד הבריאות להדיח את ד"ר פור-מז-רזניק מתפקידה החדש, שבו זכתה ביותר במכרה. החרה-החזיק אחריו היועץ המשפטי לממשלה, בהוכיחו שוב את חוסר התבונה שבהפקדת שני כובעים על ראש אחד – גם ראש התביעה הכללית וגם היועץ המוסמך למשרדי הממשלה, שעל-פיו יישק רב. קרן האור בפרשה היא החלטת בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב-יפו, שקיבלה השור-פטת האמיצה עידית איצקוביץ. מוראם של בית המשפט המחוזי בנצרת, של היועץ המש-פט לממשלה ושל פרקליט המדינה לא גרם לה לסטות מדרך הישה, והיא הורתה על כניסתה המיידית של פורמז-רזניק לתפקידה. יש לקי-ווח, שבפרקליטות ילמדו היטב את פסק הדין ויחדלו להטיל מורא על אנשי מקצוע שחוות הדעת שלהם אינם משרתות את התביעה.

פרופ' סנג'ור הוא ראש החטיבה למשפט פלילי ולקרימינולוגיה במרכז האקדמי למשפט ולעסקים

רזניק, למשך שנים אחדות קיבלו גם נאשמים וסניגורים הזדמנות ממשית להסתייע במדע הפורנזי. באחרונה מונה ד"ר קוגל לראש המכון לרפואה משפטית, וד"ר פורמז-רזניק למנהלת היחידה לרפואה משפטית פתולוגית בו. החברה הישראלית הפסידה את האפשרות של שימוש פתוח לכולם במומחיותם של השניים לצורך חיפוש אחר האמת המדעית, אבל הרוויחה את הסיכוי לשינוי לטובה של התרבות המדעית של המכון, כך שייחפך לגוף אובייקטיבי.

אלא שהשינוי לא מצא חן בעיני פרקליט המדינה. בפרקליטות התרגלו למכון בעל אוריינטציה תביעיתית. כפרי בשל נפל לידיהם פסק הדין השני של בית המשפט המחוזי בנצרת, ששב והרשיע את רומן זורוב ברצח, תוך שהוא משמיץ בחריפות את המקצועיות ואת האמינות של ד"ר פורמז-רזניק; כל טטאה היה בכך שמסרה לסניגוריה הציבורית חוות דעת, ולפיה סימני הסכין על צוואר הקורבן מתאימים ללהב משונן ולא לסכין יפנית כגי-רסת המשטרה והתביעה, אשר התקבלה בפסק הדין המרשיע הראשון. חוות הדעת של פורמז-רזניק ניתנה לסי-

סק הדין של בית הדין לעבודה, שקיבל את בקשתה של ד"ר מאיה פורמז-רזניק להורות על כניסתה לתפקיד "מנהלת היחידה לר-פואה משפטית פתולוגית" באופן מידי וללא תנאים – מלמד על בעיות קשות במערכת המשפט הפלילי.

לראיות המדעיות יש פוטנציאל לסייע בבירור האמת: להוכיח (רצוי, בזהירות, ובליווי ראיות נוספות) את אשמתו של אדם בכיצוע עבירה, או לשלול את מעורבותו. אלא שבמציאות הישראלית נוצר מונופול של המשטרה והפרקליטות על הראיות המדעיות, והן מש-משות כמעט אך ורק להוכחת אשמה; כמעט שלא ניתן להשתמש בהן למניעת הרשעות מוטעות של חפים מפשע. רוב המעבדות הפרי-רגיות מסונפות למשטרה. המומחים הם שרי-טרים, שקשה לצפות מהם לאובייקטיביות גמורה. מחקרים בארה"ב מלמדים על תתי-תרבות לא-מדעית בקרב עובדי המעבדות המשטרטיות, על מומחים העובדים בשיתוף פעולה הדוק עם חוקרי המשטרה ומחפשים דרכים לקשור את החשודים לזירות העבירות, על פרטים הנמסרים להם, שאינם נחוצים לבי-צוע הבדיקות – בגון שהנאשם הורה (ויש לא מעט הודאות-שווא), או שהקורבן זיהה אותו (הזיכרון האנושי מוגבל) – המשפיעים על חוות הדעת המוגשות לבתי המשפט, שיש בהן מרכיב סובייקטיבי משמעותי. גם כשמדובר בגוף לכאורה אובייקטיבי, כמו המכון לרפואה משפטית באברי-כביב, במשך עשורים שלטו בו המשטרה והפרקליטות. די אם אזכיר, כי העיי-תונאי ד"ר רונן ברגמן חשף את העובדה שמי שעמד בראש המכון, פרופ' יהודה היס, הצהיר בבתי המשפט כי ביצע נתיחות פתולוגיות שלא ביצע.

לפיכך, היתה זו בשורה מרעננת, כשר"ד חן קוגל פרש מן המכון והקים את המעבדה העצמאית מר"ן, שבה עבדה גם ד"ר פורמז-